

SALONE
2014

PIET HEIN EEK ^{NL}

ONVERWACHTS DUURZAAM

Pas tijdens het schrijven van de verschillende stukjes over de ontwerpen die we tonen in Milaan viel me op dat alles wat we tonen geïnspireerd is op niet weggoaien. Niet weggoaien door productie restanten te gebruiken en soms zelfs productie restanten van producten van productie restanten te gebruiken of door materiaal wat op zolder lag te verstoffen nieuw leven in te blazen of door 100% van een uit een boom gezaagde plank te gebruiken (hout wat overigens ook onbruikbaar was geraakt) of door oude ramen te gebruiken. Kortom we doen wat we altijd gedaan hebben zonder dat dit nu een expliciet doel was. Ik werd me hier namelijk pas van bewust toen we de boel op een rijtje gingen zetten.

De belangrijkste vorm van niet weggoaien en misschien wel het minst opvallend is het voortborduren op kennis en vaardigheden uit het verleden. Meestal wordt niet weggoaien gezien in het licht materiaal maar veel belangrijker is het feit dat we door een modische samenleving waarin steeds in wisselende samenstellingen op korte termijn producten worden gemaakt wat per definitie gepaard gaat met vluchtige contacten en niet doorlopende processen. Omdat wij praktisch alles wat we ooit ondernomen, bedacht, geleerd, gemaakt of gekocht hebben voor ons zelf hebben gedaan is alles nog aanwezig en krijgt alles een kans te rijpen en als het moment daar is te renderen. De sloophouten kast bedacht in 1989 zit nog steeds in de collectie en elk jaar verkopen we er tientallen en van de eiken vitrine die voor het eerst in 1993 werd gemaakt en rond 2000 weer in productie werd genomen worden er elk jaar weer meer gemaakt. De wijze waarop het gevonden glas bij deze kast in de constructie wordt geplaatst is even zolang aanleiding na te denken over een vergelijkbare kast in staal. Nu 20 jaar later was het moment pas daar. De oplossing was kinderlijk eenvoudig, je vraagt je bijna af waarom er zoveel tijd overheen moest gaan.

De producten die we dit jaar presenteren zijn dus ontstaan met de bagage van 20 jaar werken en passen in onze traditie van niet weggoaien; geen materiaal maar ook geen kennis of energie. Een traditie die inmiddels een reeks van producten heeft opgeleverd waar we jaar in jaar uit van verkopen en die je als klassiekers of iconen zou kunnen bestempelen.

Het zijn geen klassiekers geworden omdat we klassiekers wilden maken maar omdat ze vanuit een coherente werkwijze, visie en organisatievorm zijn ontwikkeld. Onze traditie is niets weggoaien en perongelijk klassiekers maken.

RAAMKAST

In 1996 presenteerden we een serie van 28 ramen- en deurenkasten in het Stedelijk Museum in Amsterdam. Sindsdien hebben we talloze opdrachten gerealiseerd waarbij ramen en deuren als uitgangspunt dienden. Maar nooit hebben we de kast rondom het raam zelf als uitgangspunt genomen. Nu is er dus een, in serie te vervaardigen, uniek object ontstaan. Het tegen elkaar monteren en stapelen van de kasten biedt de mogelijkheid unieke installaties te creëren.

Het ontwerp borduurt niet alleen voort op wat bijna een ramen- en deurentraditie te noemen is, maar is tevens het resultaat van een serie stalen vitrinekasten die we vanaf 1993 hebben gemaakt. Het ogenschijnlijke gebrek aan details waarmee de houten ramen in volledig transparante stalen frames zijn gevat, blijkt bij nader inzien een rondom uitgewerkte constructie van

kozijn, profielen, glaslatten en schapdragers te zijn. Zonder de vitrines die we eerder hebben gemaakt en de ervaringen die we daarmee hebben opgedaan hadden we deze kasten niet kunnen maken.

Een van de meest interessante aspecten van de raam- en deurenkasten was dat het raam of de deur de inspiratie voor de kast was. Daarmee werd de inspiratie dus onderdeel van de kast. Waardoor het ontwerpproces letterlijk per object inzichtelijk werd en het (overkoepelende) concept ook geen uitleg behoeft. Nu is het wederom een eenvoudig verhaal: het raam bepaalt de maat van het volume en de wijze waarop de volumes gecombineerd worden bepaalt het object. Een kind kan de was doen. De grenzen en de mogelijkheden zijn duidelijk maar elk object is uniek.

stalen oude raamkast

NOOIT WEGGOOIEN

Het lijkt een onschuldig ontwerp, de nieuwe Boomstamtafel en -stoel. Maar het is het gevolg van standvastig niet weg willen gooien. Het materiaal nemen zoals het is, zo min mogelijk aan doen en het een hoofdrol toebedelen in het eindproduct is praktisch altijd het uitgangspunt voor mijn ontwerpen. Ik bedacht me pas later dat dit uitgangspunt met deze ontwerpen tot het extreme is doorgevoerd. De twee planken waar het blad van de tafel uit bestaat, hebben de maat en vorm zoals ze van de zagerij komen. De spleet die open blijft in het hart van het tafelblad, is praktisch gezien eigenlijk helemaal geen probleem. Bij de stoelen biedt deze juist de mogelijkheid de houten delen in de juiste hoek te plaatsen, waardoor de het gewenste zitcomfort wordt gerealiseerd. De achterpoten van de stoelen kunnen alleen gemaakt worden van kanten met een geschikte kromming, hout wat normaal juist helemaal niet gebruikt kan worden voor traditionele pragmatische rechte tekentafel- of computerontwerpen. Zoals vroeger de spanten van een boot of dakconstructie van geselecteerde bomen werden gemaakt, moeten wij het hout voor de poten selecteren. De stoelen kunnen dan ook niet zomaar in elk aantal en op elk gewenst ogenblik gemaakt worden.

NIEUWE BOOMSTAMTAFEL

NIEUWE BOOMSTAMSTOEL

PIET HEIN EEK ◦

nieuwe boomstamstoel in de was

nieuwe boomstamstoel wit gelakt

nieuwe boomstamstoel naturel

NIEUWE BOOMSTAMSTOEL

in de was

naturel

wit gelakt

hoog model wit gelakt

hoog model in de was

AFVAL AFVAL 40X40

Het afvalproject ontstond meer dan tien jaar geleden uit ergernis over het weggooien van materiaal omdat het te duur was om er nog iets mee te doen. Niet omdat het waardeloos was, maar omdat arbeid zo kostbaar is. Het spel om de dagelijkse realiteit eens een keer om te draaien en te doen alsof arbeid niets kost en materiaal goud waard is, leverde producten op die in theorie onverkoopbaar zijn (omdat arbeid helemaal niet gratis is) maar in praktijk bleken de producten juist heel goed verkoopbaar. In tegenstelling tot bijna elk willekeurig denkbaar product worden de afvalproducten met engelengeduld gemaakt en dát in een tijd waarin tijd zo'n beetje voor eenieder het meest schaarse goed is. Maar ook bij dit proces ontstaat er restmateriaal, wat nog kleiner en lastiger te bewerken is dan ons 'normale' restmateriaal.

Dit afval van afval, was aanleiding om een stapje verder te gaan. Om het proces enigszins in toom te houden bedacht ik, voortbordurend op de metaal afvalproducten, het hanteren van een vaste maat van 40x40 mm. Deze maat, in combinatie met de keuze om het materiaal alleen als huid te gebruiken in plaats van het te stapelen, is uitermate bepalend voor het uiterlijk van de producten. Er ontstaan rechte vormen die altijd een veelvoud van 40 mm zijn en rond is dus niet rond.

Net als met de balken en buizen meubelen worden de objecten opvolgend genummerd en er zal er geen één identiek zijn.

3890-30 afval-afval 40x40 enorme fauteuil gestoffeerd

3890-29 afval-afval 40x40 enorme bank gestoffeerd

3890-28 afval-afval 40x40 vergadertafel

3890-31 afval-afval 40x40 salontafel

3890-32 afval-afval 40x40 salontafel

AFVAL AFVAL 40X40 SERIE

unieke stuks

3890-00 sculptuur

3890-01 bank

3890-02 bank

3890-03 bank

3890-04, 05 fauteuils

3890-06 bijzettafel

3890-07 ronde tafel

3890-08, 09, 10 fauteuils en bijzettafel

3890-11 stoel

3890-14 ronde tafel

PIET HEIN EEK

3890-15, 16 fauteuils

3890-17 3 sculpturen

3890-18 tafel

3890-20,21 tafel en fauteuil

3890-22, 23 fauteuils

3890-24 fauteuil

3890-25 fauteuil op maat

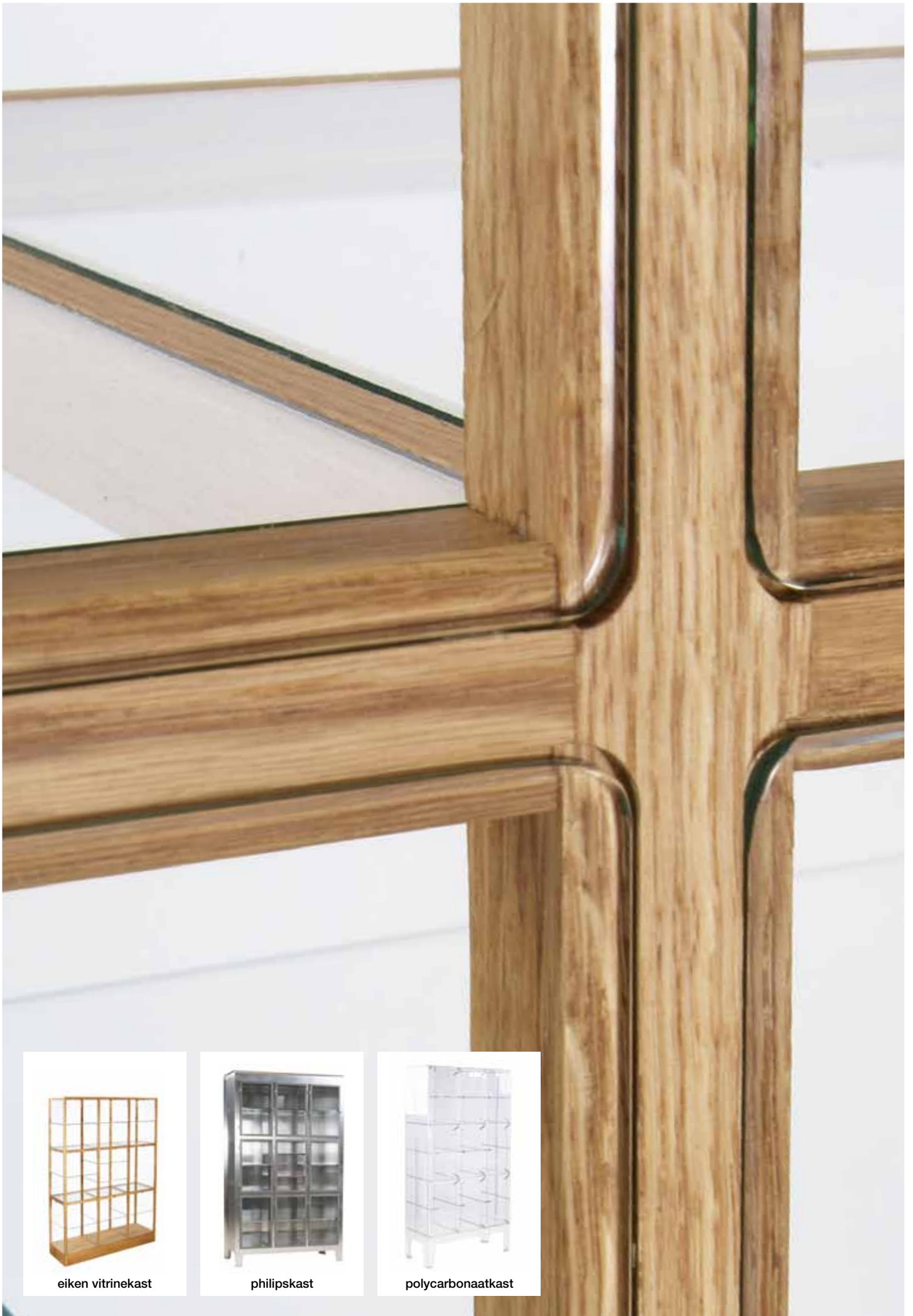

3890-26 bijzettafel

EINDELIJK!

In 1993 maakten we, geïnspireerd op een grote partij vierkante glasplaatjes, de Eikenhouten Vitrine. Schappen, zijkant, bovenkant en voorzijde werden allemaal op identieke wijze met dezelfde maat glas bekleed. Later werd de kast in maatvoering aangepast aan die van de Philipskast en werd er ook nog een polycarbonaatversie van gemaakt. Maar steeds lukte het niet om een stalen variant te maken. De structuur met horizontalen en verticalen bleek te gecompliceerd om in staal uit te voeren.

Voor de expositie van Gerd Rohling in onze galerie moesten er vitrinekasten gemaakt worden. Zijn ontwerp(wens) kon heel mooi uitgevoerd worden in het systeem zoals ik het al jaren voor ogen had, zonder verticale en horizontale tussenspijlen. Met een zeer fijn gedetailleerd glas-draagsysteem is de kast niet alleen veel makkelijker uit te voeren maar ook veel mooier. Eindelijk kunnen we op basis van hetzelfde idee een stalen variant van de Eikenhouten Vitrine maken. Omdat staal heel anders is dan eiken krijgen we ook nog eens een heel andere verschijningsvorm op de koop toe.

eiken vitrinekast

philipskast

polycarbonaatkast

STALEN VITRINEKAST

PIET HEIN EEK ◦

stalen vitrinekast 162 x 100 x 62 cm

ZILVEREN SCHAAL

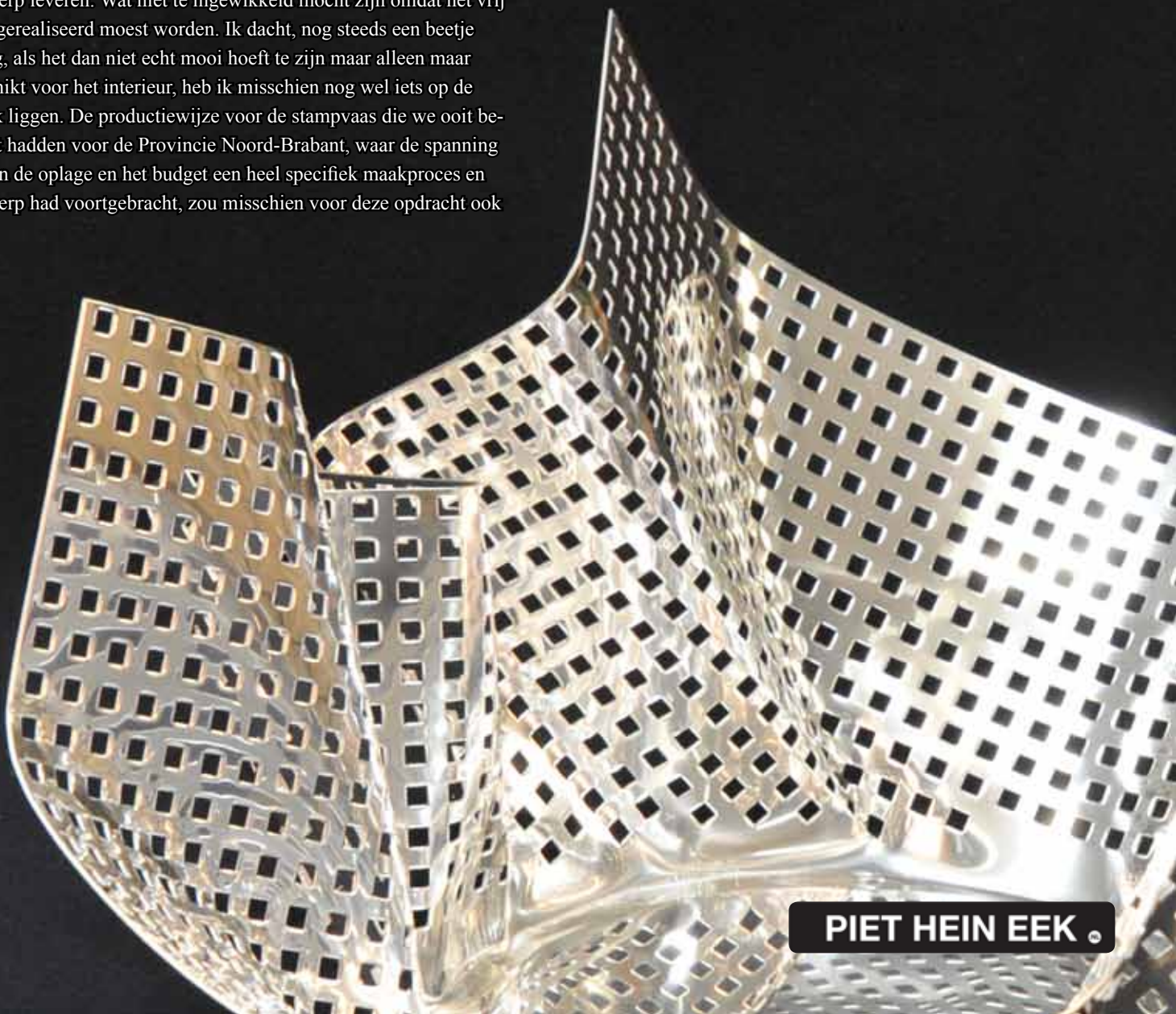
Elk jaar biedt het Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven middels het Stichting Stokroos stipendium de mogelijkheid aan kunstenaars of ontwerpers een object in zilver uit te voeren. Dit jaar mocht ik dat doen en voor mij geldt de logica: als je iets mag doen wat je normaal niet doet is het leuk. Die logica is alleen logisch als je beroep of drijfveer iets nieuws creëren is in plaats van een vaardigheid onder de knie krijgen en vervolmaken zoals dat voor de meeste beroepen geldt. Uiteindelijk krijg je dan routine in iets voor het eerst doen.

Mijn ontwerp was niet een product maar een machientje waar je een schakel mee kan fabriceren, waar vervolgens armbanden en neksnoeren gemaakt kunnen worden. Ik zat al een poos te broeden op een brede (arm)band en deze opdracht was de uitgelezen kans hier iets mee te doen. Het ontwerp werd in goede orde ontvangen maar de beoordelingscommissie was van mening dat ze mij niet gevraagd hadden een sieraad te maken. Het moest een gebruiksvoorwerp worden voor in het interieur. Enigszins gepikeerd was ik wel, moet ik eerlijk bekennen en eigenlijk kwam het enthousiasme voor de opdracht op losse schroeven te staan.

De deadline naderde met rasse schreden en ik moest “nog” een ontwerp leveren. Wat niet te ingewikkeld mocht zijn omdat het vrij snel gerealiseerd moest worden. Ik dacht, nog steeds een beetje bozig, als het dan niet echt mooi hoeft te zijn maar alleen maar geschikt voor het interieur, heb ik misschien nog wel iets op de plank liggen. De productiewijze voor de stampvaas die we ooit bedacht hadden voor de Provincie Noord-Brabant, waar de spanning tussen de oplage en het budget een heel specifiek maakproces en ontwerp had voortgebracht, zou misschien voor deze opdracht ook

uitkomst kunnen bieden. Indertijd was de oplage te groot om de vazen per stuk te maken maar het budget te klein om een dure mal te betalen. Normaal is zo'n dieptrekmal vrij kostbaar omdat je een product exact volgens tekening wilt hebben en omdat het product elke keer identiek moet zijn. Maar wanneer je gewoon en inferieure mal maakt en accepteert dat er geen enkel identiek product uitkomt, is zo'n mal helemaal niet duur. En dieptrekken kan ook met een lompe garagepers dus qua machines valt het ook allemaal wel mee. Prachtig verhaal indertijd voor de vazen, de bloemen schikten er ook mooi in, maar het verhaal was toch altijd smeufger dan het product.

De schaal voor het Zilvermuseum zou een bredere basis krijgen waardoor het proces mooier tot uiting komt en in zilver is het natuurlijk nog veel mooier. We zijn begonnen met een aantal verschillende plaatmaten, malvormen en diameters. De schalen waren al een stuk mooier dan de vazen maar nog steeds was het verhaal mooier dan het product. Toen we bedachten de plaat op de ponsnibbelmachine te leggen en de randen te perforeren, leek dit niet alleen een essentiële toevoeging, maar de voorpret om een plaat zilver op deze rouwe machine te leggen was enorm groot. We maakten eerst wat proeven in koper omdat dit materiaal qua treksterkte het meest overeenkomt met zilver.

PIET HEIN EEK

messing schaal

aluminium schaal

koperen schaal

rvs schaal

CRISIS 2013 KAST

De eerste Crisis producten bedacht ik in 2002 uit ergernis over het geklaag over de crisis. Ik dacht: “Weet je wat, we gooien een plaat goedkoop multiplex op de frees, doen er wat boutjes en moertjes bij en verkopen de onderdelen als bouw pakket, lekker goedkoop, aan al diegene die zo zwaar getroffen waren door de crisis.” Uiteindelijk wilde niemand zelf een stoel in elkaar zetten. Als iemand dat al wilde dan was dat niet om de crisis maar gewoon omdat het leuk is om iets met je handen te doen. Inmiddels is gebleken dat we best veel van de crisis-producten gemonteerd en in één kleur gespoten verkopen. Het grappige is dat de verkoop elke keer weer lijkt aan te trekken als het woord crisis veelvuldig in de media verschijnt.

In 2009 begon het geklaag over de welvaartsachteruitgang weer op te leven en zag de Crisis 2009 Serie het licht. We waren er al lang achter dat de computergestuurde frees weliswaar alles zelf doet maar dat een ouderwetse (moderne) cirkelzaag toch een stuk sneller gaat. Dus overboord met die moderniteit en een nog goedkopere stoel. Demontabel hoeft niet want daar zit niemand op te wachten. De Crisis 2009 Serie was geboren en bestaat uit een stoel en tafel die nog iets lager geprijsd zijn omdat er minder arbeid in zit. Ondanks de legitimiteit van de gedachte om door eenvoud een gunstigere prijs te creëren en dus meer verkoop te realiseren, bleek deze serie veel minder tot de verbeelding te spreken. Gelukkig blijkt goedkoop ook niet alles.

Nu na jaren van crisis, teleurgang, geklaag en ellende en heel veel projecten waar we de crisis manier van werken hebben toegepast en vervolmaakt ziet de Crisis 2013 Kast voor het eerst het licht. Een kast helemaal gemaakt van dat goedkope plaatmateriaal. Dit materiaal heeft zich al van af het begin als enige mooie en geschikte voor dit werk bewezen. Zelfs de scharnieren en de sluiting zijn ervan gemaakt. Twaalf keer staat het woord crisis in deze tekst niet om (mee) te klagen, maar juist om te laten zien hoe inspirerend de tijd is waar we in leven.

crisis 2013 2-deurskast, grijs geolied

1-deurs jongenskast
62 x 124 x 60

2-deurs jongenskast
122 x 124 x 60

4-deurs kast
244 x 124 x 60

GEFREESTE EIKEN SCHALEN

Zoals bij een heel aantal andere producten in de collectie vormde de ergernis over het ontstaan van waardeloos restmateriaal bij de productie van het ene product de inspiratie voor een nieuw product (of ontwerp?). De blokken hout worden verlijmd, aan één kant vlak gemaakt en met behulp van malen op de freesmachine vervaardigd. Afval verwerkt op een hoogwaardige machine waarmee een maximale waardevermeerdering wordt gerealiseerd. Van af 2002 toen we de eerste computergestuurde frees kochten zijn er al talloze producten op de frees ontstaan, waarvan de producten uit de crisiscollectie wellicht de belangrijkste plaats innemen. Sinds de aanschaf van een tweede frees met meer mogelijkheden, komen er weer nieuwe ideeën en producten opborrelen.

De freesschalen passen naadloos in onze traditie van niet weggooien en het maximale halen uit de mogelijkheden die we zelf hebben gecreëerd.

GEFREESTE EIKEN SCHALEN

127 x 50 mm

161 x 50 mm

195 x 50 mm

230 x 50 mm

263 x 50 mm

297 x 50 mm

331 x 50 mm

365 x 50 mm

399 x 50 mm

800 x 50 mm